

SEE MORE JESUS · WANTTOSEEMORE.COM

Mwathani Mũriũkĩrie — Wĩruti wa Bibilia wa KJV na Nomba cia Strong's

MŪTHARABA, ŪIRA, NA GŪCOKA — NĪKĪ GĪKUŪ KĪAGĪRĪRWO GŪTUĪKA ŪGUO, NA ŪRĪA ŪGOOKA
THUTHA

Ūrutani wa Mũthingi wa Bibilia — Ūhoro Mweya wa Jesu Kristũ

KIAMBĪRĪA

Nĩ kĩĩ gĩatũmire Jesu akue? Mbĩrĩra ãyo ãtarĩ na kĩndũ yoonanirie atĩa? Nĩ atĩa gũkaahaana rĩrĩa agacooka? Wĩruti ũyũ nĩũkuuaga ciũria icio ithatũ ũgacigeria na Bibilia, na ũgatiga Bibilia ĩcicookagie na ciugo cia Bibilia yo mwene.

Wĩrutwo ũyũ nĩguo ũrĩmenyithanagia gĩtũmi gĩa thakame gwaita. Wĩrutwo ũyũ nĩguo ũrĩmenyithanagia ũrĩa aikũrũkire, na kĩgongona kĩrĩa mũtharaba wamũrehithirie. Wĩrutwo ũyũ nĩguo ũrĩmenyithanagia Ithe wĩtaga Mũriũ Ngai na Mwathani. Wĩrutwo ũyũ nĩguo ũrĩmenyithanagia Jehova ũrĩa aarĩrie Mwathani wa Daudi. Wĩrutwo ũyũ nĩguo ũrĩmenyithanagia Kristũ ũriũkĩrĩtio kuma kũrĩ arĩa akuĩte, na Kristũ ũtũũraga thĩnĩ wa andũ arĩa aahonokirie. Wĩrutwo ũyũ nĩguo ũrĩmenyithanagia gũcoka gwake, na ũthuri ũrĩa ũtũũraga nginya tene.

ITHIRANGI ITATU CIA MAKĪRIA MONERO ŪRŪ:

1. Nĩ kĩĩ gĩatũmire gĩkuũ kĩa Jesũ kĩgĩe na thakame, no ti kĩndũ kĩngĩ kĩhũthũ?
2. Daudi angĩahotire atĩa gwĩta mũriũ wake mwene Mwathani wake thaburi-inĩ ya 110:1?
3. Kũriũka nĩ kwonanirie atĩa, na nĩ atĩa gũkaahaana rĩrĩa Jesũ agacooka?

MUHURI WA KWAMBĪRĪA

1 Timotheo 2:5 Nĩgũkorwo kũrĩ Ngai o ũmwe, na mũiguithania o ũmwe wa kũiguithania Ngai na andũ, nake nĩwe mũndũ, o we Kristũ Jesũ, (6) ũrĩa werutire atuĩke wa gũkũũra andũ othe. Naguo ũira wa ũhoro ũcio nĩwaheanirwo ihinda rĩaguo rĩrĩa rĩagĩrĩre rĩakinya.

NGAI ŪMWE + MŪKĪRIRIRIA ŪMWE GATAGATĪ-INĪ KA NGAI NA ANDŪ, MŪNDŪ KĪRĪSITŪ JESŪ.

(Mawoni makwa mwene: Mũthiitani (mündũ ũrũgamaga gatagatĩ-inĩ ka mbarĩ igĩrĩ iria ciamũkanĩte nĩguo aicookanĩrĩrie) no nginya akoragwo arĩ wa mbarĩ icio cieri kũna, kana ndangĩhota gũtungata ta mũthiitani. Ta rora ũrĩa 1 Timotheo 2:5 yugaga atĩ mũthiitani ũcio nĩwe: "mündũ ũrĩa wetagwo Kristũ Jesũ." Jesũ Kristũ no nginya akorwo arĩ mündũ, kana ndangĩhota kũrũgama harĩa andũ marũgamaga na akue gĩkuũ kĩa mündũ. Ta rora ũrĩa 2 Akorintho 5:19 yugaga ũhoro ũrĩa warĩ na ma thĩinĩ wa gĩkuũ kũ: "Ngai aarĩ thĩinĩ wa Kristũ." Jesũ Kristũ no nginya akorwo arĩ Ngai, kana gĩkuũ gĩake nĩ o gĩkuũ kĩa mündũ ũngĩ tu, na gĩtingĩrehere mündũ o na ũmwe ũhonokio (kũhonokio kuuma mehia-inĩ na iherithia rĩa mehia). Nĩkĩo kũria kĩa "Jesũ nĩwe ũ?" gĩtarĩ kũria gĩa mbarĩ kĩa athomi oiki. Ũrutani wothe wa ũhonokio ũrũgamĩte igĩrũ rĩa macookio ma kũria kũ.)

H. NĪKĪ GĪKUŨ KĪAGĪRĪRWO GĪTUĪKE ŪGUO — MŪTARO WA GŪCOKA KWĪ NGAI

H1. THIINA, UGA NA WOROŌ

Isaia 59:2 No rĩrĩ, mawaganu manyu nĩmo mamũtigithanĩtie na Ngai wanyu; namo mehia manyu nĩmo matũmĩte amũhithe ũthiũ wake, akarega kũmũigua.

NO RĪRĪ, MAWAGANU MANYU NĪMO MAMŪTIGITHANĪTIE NA NGAI WANYU.

Aroma 3:23 nĩgũkorwo andũ othe nĩmehĩtie na makanyiihĩrwo nĩ riiri wa Ngai,

NĪGŪKORWO ANDŪ OTHE NĪMEHĪTIE NA MAKANYIIHĪRWO NĪ RIIRI WA NGAI.

H2. NĪKĪ THAKAME, NA TĪ ŪNDŪ ŪNGĪ MŪHŪTHŪ

Ahibirania 9:22 Na ti-itherũ, kũringana na watho hakuhĩ indo ciothe itheragio na thakame, na hatarĩ gũitwo gwa thakame-rĩ, gũtirĩ kũrekerwo kwa mehia. **[G859 aphesis ■]**

NA HATARĪ GŪITWO GWA THAKAME-RĪ, GŪTIRĪ KŪREKERWO KWA MEHIA.

Alawii 17:11 Nĩgũkorwo muoyo wa kĩũmbe ũrĩ thĩinĩ wa thakame, na nĩyo ndĩmũheete mwĩhorohagĩrie nayo kīgongona-inĩ; thakame nĩyo ĩhorohagĩria muoyo wa mündũ.

NĪGŪKORWO MUOYO WA KĪŪMBE ŪRĪ THĪINĪ WA THAKAME --> THAKAME NĪYO ĨHOROHAGĪRIA MUOYO WA MŪNDŪ.

Ahibirania 10:4 tondũ gũtingĩhoteka thakame ya ndegwa na ya mbũri yeherie mehia.

TONDŪ GŪTINGĪHOTEKA THAKAME YA NDEGWA NA YA MBŪRI YEHERIE MEHIA.

(Meciiria makwa mwene: Īkĩra mĩhari ĩno ĩtatũ hamwe na mũthiũrũrũko wothe wa kũrutwo kwa magongona ma tene wĩyumbũraga wee mwene. Muoyo ũrĩ thakameinĩ. Mehia magaacia muoyo. Matukũ-inĩ ma tene, magongona ma nyamũ nĩmarutaga ũhoro wa kũhoroherio mehia (mũhumbĩri wa kahinda kanini wa mehia ũrĩa wacookagia mündũ handũ hake mbere ya Ngai), mũthenya na ũrĩa ũngĩ, kwa mĩaka magana maingĩ. Ahibirania yugaga wega atĩ magongona ma nyamũ matingĩahotire kweheria mehia. Nĩ kĩ kĩngĩ magongona macio mothe ma nyamũ maarutagĩrwo? Magongona ma nyamũ nĩmatũmaga thĩrĩ wa mehia wonekage ũtarĩhitwo. Magongona ma nyamũ maarĩ ũririkano wa hĩndĩ ndaaya, ũcookagĩrĩrio o mũthenya, atĩ muoyo nĩwacaragio. Magongona ma nyamũ nĩmarigagĩrĩria ũririkano ũcio nginya rĩrĩa gĩkuũ kĩmwe kĩrĩa gĩngĩahotire kũrĩha thĩrĩ wa mehia biũ gĩokire.)

H3. ŪRIA AAIKŪRŪKĪTE KŪRĪA KŪRAIHU

Afilipi 2:5 Mwĩciirĩrie wanyu wagĩrĩrwo ũtuĩke o ta ũrĩa warĩ na Kristũ Jesũ: (6) We-rĩ, o na gũtuĩka aarĩ Ngai, ndonire kũiganana na Ngai taarĩ ũndũ wa gũkumbatĩrio, (7) nowe nĩgũtiganĩria aatiganĩrie ũnene wake wothe, agĩtuĩka ta ngombo, agĩciarwo ta andũ a gũkũ thĩ. (8) Nike ahaana ta mündũ-rĩ, akĩĩnyiihia, na agĩathĩka o nginya akĩũragwo, o kũũragwo kũrĩa kwa mũtharaba!

AARĪ NA MŪHIANĪRE WA NGAI --> NĪOIRIRE MŪHIANĪRE WA NDUNGATA --> AATHĪKĪIRE NGINYA GĪKUŨ, O NA GĪKUŨ KĪA MŪTHARABA.

(Meciiria makwa jũ: Ta rora ũtaratara wa gũikũrũka thĩinĩ wa Afilipi 2:6-8. Jesũ aarĩ na mũhianĩre wa Ngai. Jesũ nĩaeherĩrio ũgumo. Jesũ nĩoire mũhianĩre wa ndungata. Jesũ nĩoire mũhianĩre wa andũ. Jesũ nĩekũũhinyagĩrĩria. Jesũ nĩakĩrĩte gwathĩkĩra. Jesũ nĩakuire. Paulo agĩcooka agĩongerera ciugo igĩrĩ iria ciugo ĩyo yaandĩkĩtwo itabatarĩtio nacio: "o na gĩkuũ kĩa mũtharaba." Kuuga o ũguo atĩ Jesũ nĩakuire tĩguo gwatigana harĩ Paulo. Njĩra ĩyo kũũria gĩkuũ kĩa Jesũ gĩekĩkire nĩ nyũmũ ya ũhoro wa Paulo.)

H4. ŪRĪA KWA MA KWAMŪRUTĪRE — KWĪRĪO MBERE, NAKĪO GĪGĪCOKA KWĪRWO THUTHA

Isaia 50:6 Ndaneanire mūgongo wakwa kūrī andū arīa maahūūrāga, kīreru gīakwa ngīkīnengera arīa maangūūrāga nderu; ndiahithire ūthiū wakwa atī nīguo ndikanyūrūrio, kana ndige gūtuūrwo mata.

NDANEANIRE MŪGONGO WAKWA KŪRĪ ANDŪ ARĪA MAAHŪŪRAGA --> NDAHITHIRE ŪTHIŪ WAKWA ATĪ NĪGUO NDIKANYŪRŪRIO, KANA NDIGE GŪTUŪRWO MATA.

Thaburi 22:16 Ndīīmūrigiicīrie nī magui; ndīīmūthiūrūrūkīrie nī gīkundi kīa andū arīa meekaga ūūru, nīmatheecangīte moko na magūrū makwa. (17) Mahīndī makwa no hote kūmatara mothe; andū marandora na makangūūrīra maitho. (18) Maragayana nguo ciakwa, nayo kanjū yakwa makamīcuukīra mītī.

NĪMATHEECANGĪTE MOKO NA MAGŪRŪ MAKWA --> MARAGAYANA NGUO CIAKWA, NAYO KANJŪ YAKWA MAKAMĪCUUKĪRA MĪTĪ.

Mathayo 27:35 Ciarīkia kūmwamba mūtī-igūrū, cikīgayana nguo ciake na njīra ya gūcicuukīra mītī.

NĪMAMWAMBĪRE MSALABA-INĪ, NA MAGĪGAWANA NGUO CIAKE, MAGĪCHUUKA MĪTĪ --> NĪGŪKĪA ANDĪKĪTWO GŪHINGE.

Johana 19:34 Handū ha ūguo-rī, mūthigari ūmwe agītheeca Jesū mbaru na itimū, na o rīmwe hakiura thakame na maaī.

ITHE RĪATHECERETE MBAVO YAKE --> NA KAHINDA-INĪ KĪU GWĪKĪRE THAKAME NA MAĪ.

(Meciiria makwa mwene: Daudi aandīkire ūhoru wa moko na magūrū hatūhīt看 Thaburi-inī ya 22. Daudi aandīkire ūhoru wa thigari ikīgayana nguo Thaburi-inī ya 22. Daudi aandīkire ūndū ūyū mīaka ngiri īmwe mbere ya mūdū o na ūmwe kūu Isiraeli kuona kwambwo mūtī-inī. Daudi ndaarī akīgweta ūndū wamūhutītie we mwene. Mathayo aandīkire mīaka mūngī thutha, thutha wa Jesū kwambwo mūtī-inī gwīkīka. Mathayo aandīkire atī thigari ciekire o ūrīa Thaburi ya 22 yoigīte. Mathayo oigaga gītūmi thigari cieekire ūguo: "nīguo ūndū ūcio ūhinge." Thoma ūhoru ūcio wīrī hamwe. Daudi aandīkire ūhoru wake akīrora mbere na mahinda-inī, atarī na njīra ya kūmenya atī kwambwo mūtī-inī nīgūgekīka. Mathayo aandīkire ūhoru wake akīrora thutha kūrī kwambwo mūtī-inī, atarī na njīra ya kūrega atī kwambwo mūtī-inī nīgwekīkire.)

H5. GĪTŪMI KĪA GĪKUŪ — MŪTARO, TĪGUOKO ŪNDŪ WA KĪEHA

Aroma 5:8 No Ngai nīonanītie wendo wake kūrī ithuī na njīra īno: Atī hīndī īrīa twatūire tūrī ehia-rī, Kristū nīatūkuūrīire. **[G2644 katallasso ■]** (9) Kuona atī rīu nītūtuīt看 athingu na ūndū wa thakame yake-rī, githī tūtigakīhonokio makīria kuuma harī mang’ūrī ma Ngai nī ūndū wake! (10) Tondū-rī, angīkorwo hīndī īrīa twarī thū cia Ngai nītwaiguithanirio nake na ūndū wa gīkuū kīa Mūrīū, na tondū rīu tūrī aiguithanie na Ngai-rī, nītūrīkīragīrīria kūhonokio nī ūndū Kristū arī muoyo.

O TŪKĪRĪ EHIA, KRISTO NĪATŪKUŪRĪRE --> TŪKĪGUANANIRIO NA NGAI NĪ ŪNDŪ WA GĪKUŪ KĪA MWANA WAKE.

2 Akorinitho 5:18 Maūdū maya mothe moimaga kūrī Ngai, ūrīa watūiguithanirie nake we mwene thīnī wa Kristū, na agītūhe ūtungata ūcio wa ūiguithanio: **[G2643 katallage ■]** (19) atīrī, Ngai arī thīnī wa Kristū nīwe wīiguithanagīria thī kūrī we mwene, ategūtārīra andū mehia mao. Nake nīatwīhokeire ndūmīrīri īyo ya ūiguithanio. (20) Nī ūndū ūcio ithuī tūrī abarūthi matūmīt看 a kwarīrīria Kristū, o taarī Ngai ūrathaithana na tūnua twitū. Twamūthaitha handū-inī ha Kristū atīrī: Ītīkīrai kūiguithanio na Ngai. (21) Ngai nīatūmire ūcio ūtaarī na wīhia atuīke mwīhia nī ūndū witū, nīgeetha thīnī wake tūtūike ūthingu wa Ngai.

NGAI AARĪ THĪINĪ WA KRISTO, AGĪIGUITHANIA THĪ NAKE MWENE --> AATŪMIRE ŪRĪA ŪTOĪ MEHIA ATUĪKE MEHIA HANDŪ HAITŪ.

H6. NYOKA ĪRĪA ĪKŪRĪTWO IGWA-INĪ — MŪBICHA WA TENE ŪRĪA ETIRĪRE WE MWENE

Ndari 21:8 Nake Jehova akīira Musa atīrī, “Thondeka nyoka ūmīcuurie gītugī igūrū; mūdū o wothe ūrīrūmagwo-rī, aamīrora nīarītūūrāga muoyo.” (9) Nī ūndū ūcio Musa agīthondeka nyoka ya gīcango, akīmīcuuria gītugī igūrū. Na rīrī, hīndī īrīa mūdū o wothe aarūmwo nī nyoka na aarora nyoka īyo ya gīcango, agatūūra muoyo.

MUNDU O WOTHE WARUMĪTWO, ANGĪROORA NŌ, NĪAGATŪRA MUOYO.

ŪRORAGE ŪNGĪ, MŪHAANANO O ŪMWE — mūtī wa nyūmba werū-inī, na mūtharaba kīrīma-inī

Johana 3:14 Na o ta ūrĩa Musa aambararirie nyoka ya gĩcango werũ-inĩ, ũguo no taguo Mũrũ wa Mũndũ akaambarario, (15) nĩguo ūrĩa wothē ūmwĩhokete agĩe na muoyo wa tene na tene. (16) “Nĩgũkorwo Ngai nĩendire kĩrĩndĩ, akĩruta Mũrũ wake wa mũmwe, nĩgeetha mũndũ o wothē ūmwĩtĩkĩtie ndakoore, no agĩe na muoyo wa tene na tene. (17) Nĩgũkorwo Ngai ndaatũmire Mũrũwe gũkũ thĩ aciirithie kĩrĩndĩ, no nĩguo kĩrĩndĩ kĩhonoke nĩ ūndũ wake.

TAARĨRĨA MUSA AAMBARARIRIE NJOKA WERŪ-INĨ, ŪGUO NĨ ŪGUO MŪRŪ WA MŪNDŪ AKWAGĨRIRWO GWAMBARARIO --> ŪRĨA WOTHE ŪRĨA MWITIKITIE WE NDAGATHIRA.

(Meciiria makwa: Ūhoro ũyũ wa ngwatanĩro gatagatĩ-inĩ ka Ndari 21 na Johana 3 ti ngwatanĩro ĩrĩa ithomo rĩrĩ rĩũmbĩte. Jesũ nĩoigire ūhoro ũyũ wa ngwatanĩro na njĩra ĩtaarĩrie na mũgambo mũnene, ũkonĩĩ ūrĩa aarĩ we mwene. Andũ arĩa maakuaga werũ-inĩ matiaĩrirwo mehaande. Andũ arĩa maakuaga werũ-inĩ matiaĩrirwo magĩe na ūmĩrĩru. Andũ arĩa maakuaga werũ-inĩ matiaĩrirwo megĩre na kĩhonia na kĩene ciao. Andũ arĩa maakuaga werũ-inĩ meerirwo MAROORE kĩrĩa Ngai aambararie mũtĩ igũrũ. Andũ arĩa maakuaga werũ-inĩ arĩa maroorire nĩmatũũrĩre muoyo. Rĩu-rĩ, oya maũndũ macio meerĩ marũmanĩrĩre wone ūhoro ūrĩa mũgeni. Nyoka ĩrĩa ya gĩcango yaambararirio mũtĩ igũrũ yombirwo ūhoro ūhaana o ta kĩndũ kũu kĩoragaga andũ arĩa maamĩroraga. Paulo nĩoigaga ūhoro ũngĩ ūhaana ũguo mũgeni ũkonĩĩ mũtharaba. Paulo oigaga atĩ Jesũ nĩATHIRWO ehaanie mehia nĩ ūndũ witũ, o na gũtuĩka Jesũ ndaigana kũmenya mehia (2 Akorinitho 5:21). Kĩhonia kĩambararirio na mũhianĩre o ūrĩa mũrume wambararĩtio.)

I. ITHE MWENE NĨ ETAGA MŪRŪ "NGAI" NA "MWATHANI"

I1. Ahibirania 1:1 Matukũ-inĩ ma tene Ngai nĩarĩrie maithe maitũ na tũnua twa anabii maita maingĩ, na njĩra mwanya mwanya, (2) no matukũ-inĩ maya ma kũrigĩrĩria-rĩ, ithuĩ nĩatwarĩrie na njĩra ya Mũriũ, ūrĩa aatũire mũgai wa indo ciothe, o we ūrĩa thĩ yothē yombirwo na ūndũ wake. (3) Mũrũwe-rĩ, nĩwe wonanagia ũkengi wa riiri wake, na nĩwe mũhianĩre mũkinyanĩru kũna wa ūrĩa Ngai atariĩ, ningĩ nĩwe ũnyiitĩrĩre indo ciothe na kiugo gĩake kĩrĩ hinya. Nake aarĩkia gũtheria andũ mehia-rĩ, nĩaikarire thĩ guoko-inĩ kwa ūrĩo kwa Ūnene kũu igũrũ.

NĨATWIRITE NĨ ŪNDŪ WA MŪRIŪ WAKE + NĨ ŪNDŪ WAKE O NAKE OOMBITE THĨ CLOTHE --> ŪKENGİ WA RIIRI WAKE, NA MŪHİANO WA MWIRE WAKE.

I2. Ahibirania 1:5 Nĩ ūndũ-rĩ, nĩ mũraika ūrĩkũ Ngai arĩ eera atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wakwa; ūmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo”? O na kana akĩmwĩra atĩrĩ, “Nĩ nĩ ngũtuĩka Ithe, nake atuĩke Mũrũ wakwa”? **[G4416 prototokos ■]** (6) Na ningĩ-rĩ, Ngai aarehe irigithathi rĩake gũkũ thĩ, oigire atĩrĩ, “Araika othe a Ngai nĩmamũinamĩrĩre, mamũhooe.”

NĨ ŪNDŪ-RĨ, NĨ MŪRAIKA ŪRĨKŪ NGAI ARĨ EERA ATĨRĨ, “WEE NĨWE MŪRŪ WAKWA? --> ARAIKA OTHE A NGAI NĨMAMŪINAMĨRIRE, MAMŪHOOE.

(Mawoni makwa mwene: Gĩcunĩ kĩa mbere gĩothe kĩa ibuku rĩa Ahibirania kĩrutaga ngwatanĩro ĩmwe ndaaya. Ngwatanĩro ĩyo nĩ atĩ Mũriũ ti mũraika, na ndaigana gũtuĩka mũraika. Ūhoro ũyũ nĩ wa bata kũmenyeka thĩnĩ wa wĩrutwo ūrĩa ūrĩkĩtie kũhũthĩra mahuti maingĩ ũkĩaria ūhoro wa mũndũ wĩtagwo "mũraika wa Jehova." Kiugo gĩa Kĩhibirania malak kĩratũũra kĩgĩtaarĩria ūtũmwo. Mũriũ wa Ngai we mwene nĩwe watũmĩrwo ūtũmwo ūcio mahinda-inĩ mamwe ma Rĩathani rĩa Tene. No mwandĩki wa ibuku rĩa Ahibirania ndarekagĩria mũndũ o wothē atare Mũriũ hamwe na araika arĩa mombirwo. Araika nĩmerutwo kũhoya Mũriũ.)

I3. Ahibirania 1:8 No ha ūhoro ũkonĩĩ Mũriũ ekuuga atĩrĩ, “Wee Ngai, gĩtĩ gĩaku kĩa ūnene nĩgĩgatũũra tene na tene, nakĩo kĩhooito nĩkĩo gĩgaatuĩka mũthĩgi wa ūthamaki waku. (9) Wee wendete ūthingu no ũgathũũra waganu; nĩ ūndũ ūcio, Ngai, o we Ngai waku, nĩakwambararĩtie gũkĩra athiritũ aku othe na ūndũ wa gũgũitĩrĩria maguta ma gĩkeno.” (10) Ningĩ akoiga atĩrĩ, “Wee Mwathani, o kĩambĩrĩria-inĩ, nĩwaarire mĩthingi ya thĩ, o narĩo igũrũ nĩ wĩra wa moko maku. (11) Icio nĩgũthĩra igaathira, no wee nĩgũtũũra ũgaatũũra; igaathira o ta nguo. (12) Ūgaacikũnja o ta ūrĩa nguo ndaaya ikũnjagwo; ikaagarũrũka o ta ūrĩa nguo igarũrũkaga. No wee ndũgarũrũkaga, na mĩaka yaku ndĩrĩ hĩndĩ ĩgaathira.” **NO HA ŪHORO ŪKONİİ MŪRIŪ EKUUGA ATĨRİ, “WEE NGAI, GİTİ GİAKU KİA ŪNENE NİGİGATŪŪRA TENE NA TENE --> O KİAMBİRİRIA-INİ, NİWAARIRE MİTHINGI YA THİ, O NARİO IGŪRŪ Nİ WİRA WA MOKO MAKU.**

(Meciiria makwa: Thomā ciugo ithano cia mbere cia Ahibirania 1:8 rĩngĩ: "No harĩ Mũriũ-rĩ, oigire." Kiugo gĩkĩ ti woni wa mwandĩki wa ibuku rĩa Ahibirania ũkonĩĩ Jesũ. Kiugo gĩkĩ nĩ kĩandĩkĩte ūhoro wa Ngai Ithe akĩaria na Mũriũ mwene. Ngai Ithe ĩtaga Mũriũ "Wee Ngai." Ngai Ithe thutha ūcio agacooka gwĩta Mũriũ "Mwathani." Ngai Ithe thutha ūcio agatũa atĩ

Mūriū nīwe wombire thī na igūrū. Mūndū angēenda gūkararania atī Mūriū ndarī hīndī eetagwo Ngai thīinī wa Maandīko, no nginya arutane na mūhari ūyū, kūrīa Ithe eetaga Mūriū Ngai.)

ŪRORERE ŪNGĪ, KĪONERO KĪRĪA KĪMWE — rwĩmbo rwandīkīrwo mūthamaki, na Ithe akīrūgwetera Mūriū wake

Thaburi 45:6 Wee Ngai, gītī gīaku kīa ūnene gīgūtūūra tene na tene; mūthīgi waku wa kīhooito nīguo ūgaatuīka mūthīgi wa ūthamaki waku. (7) Wee wendete ūthingu no ūgathūūra waganu; nī ūndū ūcio Ngai, o we Ngai waku, nīakwambararītīe gūkīra athiritū aku othe na ūndū wa gūgūtīrīria maguta ma gīkeno.

WEE NGAI, GĪTĪ GĪAKU KĪA ŪNENE GĪGŪTŪŪRA TENE NA TENE --> O WE NGAI WAKU, NĪAKWAMBARARĪTĪE GŪKĪRA ATHIRITŪ AKU OTHE NA ŪNDŪ WA GŪGŪTĪRĪRIA MAGUTA MA GĪKENO.

Thaburi 102:25 O kīambīrīria-inī, nīwaarire mīthingi ya thī, o narīo igūrū nī wīra wa moko maku. (26) Icio nīgūthira igaathira, no wee nīgūtūūra ūgaatūūra; igaakūra o ta nguo, ithire. Ūgaacigarūrīra ta nguo, icooke iteeo. (27) No Wee ndūgarūrūkaga, nayo mīaka yaku ndīrī mūthia.

O KĪAMBĪRĪRIA-INĪ, NĪWAARIRE MĪTHINGI YA THĪ --> NO WEE NDŪGARŪRŪKAGA, NAYO MĪAKA YAKU NDĪRĪ MŪTHIA.

(Meciiria makwa nī mwene: Gūkū nī handū harīa gūthoma icunjī igīrī hamwe kūhutanītīe na kūrutīte wīra wa ma. Thaburi ya 45 nī rwĩmbo rwa ūhiki. Thaburi ya 102 nī ihooya rīa mūndū ūrī thīina-inī. Thaburi ya 102, ciugo icio ciarūrwo Jehova, Ngai wa Isiraeli, ūrīa wombire thī. Thaburi cierī ciandīkirwo mīaka magana maingī Jesū atanaciarwo Bethlehemu. Ahibirania 1 nīguoya thaburi cierī. Ahibirania 1 yumbūrāgia thaburi cierī ta ciugo cia Ngai Ithe. Ahibirania 1 igīcookia thaburi cierī harī Mūrū. Ta rora mīgwatanīro minini ya ciugo gatagati ka thaburi cia mbere na kūgwo kūgwetwo Ahibirania 1. Bibilia ndīhithaga mīgwatanīro iyo minini, na wīruti ūyū o naguo ndūrahītha. Kīrīa gītāgarūrūkaga gatagati ka thaburi na Ahibirania 1 nī ūrīa mūndū ciugo icio ciugagūrīrio.)

J. JEHOVA AAIRE MWATHANI WAKWA — MŪHARI ŪRĪA WATHIRIRE NGARARA

J1. Thaburi 110:1 Jehova nīerire Mwathani wakwa atīrī: “Ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo, nginya rīrīa ngaatūma thū ciaku ituīke gaturwa ka makinya maku.” [H113 adown ■] [H3068 Yehovah ■] (2) Mūthīgi wa hinya waku-rī, Jehova nīakaūtambūrūkia kuuma Zayuni; nīūgaathana ūrī gatagatī ga thū ciaku.

JEHOVA NĪEERIRE MWATHANI WAKWA, IKARA GUOKO-INĪ GWAKWA KWA ŪRĪO --> NGINYA NGAATUE THŪ CIAKU GĪTĪ GĪA MAKINYA MAKU.

(Meciiria makwa mwene: Rangi īno ya Thaburi 110:1 ūrī na ūhoru mūingī gūkīra ūrīa wonekaga rīrīa mūndū arathoma o rīmwe. Thīinī wa Kīngeretha, ciugo cierī nīcio ciandīkītuo ta "Lord" (Mwathani). Kīmenyithia kīrīa kīonanāgia ūtiganu nī mūthīre wa kwandīka na ndemwa nene. Kiugo kīa mbere kīandīkītuo na ndemwa nene guothe, LORD. Kiugo kīa keerī gītīandīkītuo na ndemwa nene. Rungu rwa Kīngeretha, kūrī ciugo igīrī cia Kīhibirania itigana. Kiugo kīa mbere gīa Kīhibirania nī rūtwa rīa kīrīkanīro kīa Ngai, Yehova (H3068). Ndemwa nene thīinī wa KJV hīndī ciothe cionanāgia kiugo kīa Kīhibirania nī Yehova. Kiugo kīa keerī gīa Kīhibirania nī adown (H113), kiugo kīa mwathi kana mūnene. Mūhianīre wa kiugo gīkī ūrīa ūhūthagūrwo haha nī "Mwathi wakwa." Daudi, akīandīka thaburi īno, nīaandīkīte ūhoru wa Ngai akīaria na mūndū ūrīa Daudi ēitaga Mwathi wake mwene. Rīu wīcirie kīūria kīa hatarī. Daudi aarī Mūthamaki wa Isiraeli. Nūū warī Mwathi wake? Macookio makīragūrīria kūgega rīrīa wecūirie atī Ngai eehītīte atī Kristū akoima thīinī wa nyūmba ya Daudi mwene, njiaro thutha ūcio. Mūndū ndaītaga mūrū wa mūrū wake wa mūrū "Mwathi wakwa.")

J2. NĪWE MWENE WOIRIE ŪHORU ŪCIO, NA GŪTIRĪ O NA ŪMWE WATIGĪRIE GŪCOKIA

Mathayo 22:41 Na hīndī iyo Afarisai monganīte hamwe-rī, Jesū akīmooria atīrī, (42) “Mwīciirāgia atīa ūhoru wa Kristū? Muugaga nī mūrū wa ū?” Nao makīmūcookeria atīrī, “Nī mūrū wa Daudi.” (43) Nake akīmooria atīrī, “Nī kīī gīagītūmire Daudi akīaria arī na Roho amwīte ‘Mwathani’? Nīgūkorwo oigire atīrī, (44) “‘Mwathani eerire Mwathani wakwa atīrī: “Ikara guoko-inī gwakwa kwa ūrīo, nginya ngaiga thū ciaku rungu rwa makinya maku.” ’ (45) Angīkorwo Daudi amwītāga ‘Mwathani-rī’, angīgītūika mūrīū wake atīa?” (46) Gūtīrī mūndū wahotire kūmūcookeria, na kuuma mūthenya ūcio gūtīrī mūndū wacookire kūgeria kūmūūria ciūria ingī.

ANGĪKORWO DAVIDI NĪAMWĪTAGA MWATHANI, HAKĪRĪ ATĪA NĪ MŪRĪŪ WAKE? --> NA GŪTIRĪ MŪNDŪ WAHOTIRE KŪMŪCOOKERIA KIUGO.

(Meciiria makwa: Jesũ ndaeeranĩrie Afarisai ũcookio wa kũria gĩake thĩnĩ wa Mathayo 22:41-46. Jesũ nĩoririe kũria na agĩtiga kũria kũu gĩtakuunwo. Kũria kũu gĩtirĩ kĩrakuunwo o na nginya rĩu, na kũria kũu no kĩrĩ na ũcookio ũmwe tu ũrĩa ũngĩagĩrĩa. Kristũ nĩ mwana wa Daudi kũringana na mwĩrĩ. Kristũ nĩ Mwathani wa Daudi kũringana na ũrĩa aarĩ mbere ya Daudi gũciarwo.)

J3. PETERO NĨAHŪTHĨRIE RĨANDĨKO O RĨRĨA MŪTHENYA ŪRĨA KANĨTHA WAAMBĨRĨRIE

Atũmwo 2:32 Ngai nĩariũkĩtie Jesũ ũcio, na ithuĩ ithuothe tũrĩ aira a ũhoro ũcio. (33) Kuona atĩ nĩatũũgĩrĩtio guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai, na nĩamũkĩrire kĩĩranĩro kĩa Roho Mũtheru kuuma kũrĩ Ithe, nake nĩatũĩtĩrĩrie Roho ta ũrĩa mũrona rĩu na mũkaigua. (34) Nĩgũkorwo Daudi ndaambatire agĩthĩ igũrũ, no nĩoigire atĩrĩ, “Mwathani nĩeerire Mwathani wakwa atĩrĩ: “Ikara guoko-inĩ gwakwa kwa ũrĩo, (35) o nginya rĩrĩa ngaatua thũ ciaku gaturwa ka makinya maku.” ’ (36) “Nĩ ũndũ ũcio andũ othe a Isiraeli nĩmamenye atĩrĩ: Ngai nĩ atuĩte Jesũ, o ũcio mwambire, Mwathani na Kristũ.”

DAUDI NDAAMBATIRE IGŪRŪ --> NGAI NĨATUITE JESŪ ŪCIO, ŪRĨA MWAMBITHĨRIE MŪTHARABA, MWATHANI NA KRISTŪ.

(Meciria makwa mwene: Ngarari ya Petero thĩnĩ wa Atũmwo 2:29-36 nĩ nyinyi. Ngarari ya Petero ndĩbataraga ũũgĩ o na ũrĩkũ. Daudi aandĩkire ũhoro wa mũndũ ũgũikara thĩ guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai. Daudi ndoimboakire agĩthĩ gũikara guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai. Mũndũ no athĩ akerorere mbĩrĩa ya Daudi, Petero ekuuga ciugo nini mbere. Nĩ ũndũ ũcio thaburi ũyo ndĩarĩ ya Daudi. Petero acooka agwetera mũndũ ũrĩa thaburi ũyo yaarĩ ya kwerekera harĩ we. Petero agwetaga mũndũ ũyũ atarĩ na hinya wa kũhoreria ũndũ ũcio o na hanini: "Jesũ ũcio mwamwambire mũtĩ-igũrũ." Petero eetaga mũndũ ũyũ "Mwathani o na Kristũ.")

J4. THAABŪRĨ İYO NĨ YOIGAGA ŨNDŪ ŨNGİ RİNGİ — NA IBUKU RİA AHEBERI RİAKİTE NGARARI YARİO YOTHE IGŪRŪ RİA ŨNDŪ ŪCIO

Thaburi 110:4 Jehova nĩehĩtĩte na ndangĩĩricũkwo, akoiga atĩrĩ: “Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene, o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

JEHOVA NİEHİTİTE NA NDANGİİRICŪKWO, AKOIGA ATİRİ --> WEE ŪRİ MŪTHİNJİRI-NGAI NGINYA TENE, O TA ŪRİA MELIKISEDEKI AATARİ.

Ahibirania 5:5 Nĩ ũndũ ũcio, o nake Kristũ ndaigana kwĩyoera ũgooci wa gũtuĩka mũthĩnjĩri-Ngai ũrĩa mũnene. No nĩ Ngai wamwĩrire atĩrĩ, “Wee nĩwe Mũrũ wakwa; ũmũthĩ nĩndatuĩka Thoguo.” (6) Na handũ hangĩ oigĩte atĩrĩ, “Wee ũrĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene, o ta ũrĩa Melikisedeki aatarĩ.”

Nİ ŨNDŪ ŪCIO, O NAKE KRISTŪ NDAIGANA KWİYOERA ŪGOOCI WA GŪTUİKA MŪTHİNJİRI-NGAI ŪRİA MŪNENE --> WEE ŪRİ MŪTHİNJİRI-NGAI NGINYA TENE, O TA ŪRİA MELIKISEDEKI AATARİ.

Ahibirania 7:3 Ndaarĩ na ithe kana nyina, kana kĩruka gĩake, na ndaarĩ na kĩambĩrĩria kĩa matukũ kana mũthia wa muoyo wake, nĩ ũndũ ũcio, we ahaana ta Mũrũ wa Ngai, egũtũura arĩ mũthĩnjĩri-Ngai nginya tene.

ATARİ NA KİAMBİRİRIA KİA MATUKŪ, KANA MŪTHIA WA MUOYO --> AIKARAGA ARİ MŪTHİNJİRI-NGAI NGINYA TENE.

Ahibirania 7:24 No tondũ Jesũ atũũruga muoyo nginya tene-rĩ, ũthĩnjĩri-Ngai wake nĩ wa gũtũura nginya tene. (25) Nĩ ũndũ ũcio nĩahotaga kũhonokia kũna arĩa othe mokaga kũrĩ Ngai magereire harĩ we, nĩgũkorwo egũtũura amathaithanagĩrĩa.

NİATŪŪRAGA TENE NA TENE, NA ARİ NA ŪTHİNJİRI-NGAI ŪTANGİGARŪRWO --> Nİ ŨNDŪ ŪCIO NO AHONOKIE KŪNA ARİA MOKAGA KŪRİ NGAI Nİ ŨNDŪ WAKE.

(Meciiria makwa mwene: Thaburi nyinyi nĩĩkoragwo na maũndũ maingĩ. Thaburi ya 110 yugaga ũhoro wa mũndũ ũrĩa Daudi eetaga Mwathani wake, ũikarĩte guoko-inĩ kwa ũrĩo kwa Ngai. Thaburi ya 110 yugaga ũhoro wa mũthamaki ũrĩa ũthamakaga kuuma Zayuni. Thaburi ya 110 yugaga ũhoro wa mũthĩnjĩri-Ngai wa tene na tene, wa mũhari mũkũrũ gũkĩra ũthĩnjĩri-Ngai wa Isiraeli, mwĩhĩtĩre nĩ Ngai na mwĩhĩtwa ũrĩa Ngai ataagacookia na thutha. Thĩnĩ wa Isiraeli ya tene, watho wagĩrĩte ũtwe wa ũthamaki na ũtwe wa ũthĩnjĩri-Ngai wega ũtiganĩte. Mũndũ ndeetĩkĩrĩtio kũgĩa na ũtwe ũcio eerĩ hamwe watho-inĩ ũcio. Thaburi ya 110 nĩyeaga mũndũ ũmwe ũtwe ũcio eerĩ. Ibuku rĩa Ahibirania rĩrahũthĩra icunjĩ nyingĩ rĩgĩtaarĩria ũhoro wa mũndũ ũcio nĩwe ũ.)

K. ARIUKİTIO KUUMA MBİRİRA-INİ — NA ATŪŪRAGA THİINİ WAKU

K1. ŪHORO WA MA, NA ŪRİA WAHEANIRWO

1 Akorinitho 15:3 Nīgũkorwo ũhoro ũrĩa nĩ ndaamũkĩrĩre nĩguo ndaamũheire, ũrĩ wa mbere na wa bata mũno: atĩ Kristũ nĩakuire nĩ ũndũ wa mehia maitũ o ta ũrĩa Maandĩko moigĩte, (4) na atĩ nĩathikirwo, na atĩ mũthenya wa gatatũ akĩriũkio kũringana na ũrĩa Maandĩko macio moigĩte, **KRISTO NĨAKUŪITE NĨ ŪNDŪ WA MEHIA MAITŪ KŪRINGANA NA MAANDĨKO + AGĨTHIKWO + AGĨCOOKA AKĨRIŪKIO MŪTHENYA WA GATATŪ.**

1 Akorinitho 15:20 No rĩrĩ, ti-itherũ Kristũ nĩariũkĩtio akoima kũrĩ arĩa akuũ, agatuĩka maciaro ma mbere ma arĩa makuĩte.

KRISTŪ NĨARIŪKITE KUUMA KŪRĨ ARĨA AKUŪ, NA AGATUĨKA MACIARO MA MBERE MA ARĨA MAAKOMETE.

K2. ŪRĨA KŪRIŪKA KWONANIRIE IGŪRŪ RĨAKE

Aroma 1:3 ũrĩa ũkonĩ Mũrũwe, ũrĩa ta mũndũ warĩ wa rũciaro rwa Daudi. (4) Na rĩrĩ, Roho wa ũtheru nĩonanirie na ũhoti atĩ Jesũ Kristũ nĩ Mũrũ wa Ngai tondũ wa ũrĩa aariũkire akiuma kũrĩ arĩa akuũ: o we Jesũ Kristũ Mwathani witũ.

NĨOMBŪTWE KUUMA MBEU YA DAVIDI KWŪRINGANA NA MWŪRŪ --> AKŪONANIRIO ATĨ NĨ MWANA WA NGAI NA HINYA, NA ŪGWŪTHAAMBŪRA WAKE KUUMA KŪRĨ ARĨA AKUŪ.

(Meciiria makwa: Paulo ekĩra icunjĩ cieri cia macokio thĩinĩ wa kiugo kĩmwe rĩngĩ, na mũtaratara wacio, thĩinĩ wa Aroma 1:3-4. Jesũ ookire kuuma rũciaro-inĩ rwa Daudi, na mwŪrũ. Jesũ nĩoonanirio ta Mũrũ wa Ngai na hinya, na njĩra ya kuuma mbĩrĩra-inĩ. Mũndũ o wothe no oĩge atĩ nĩ Mũrũ wa Ngai. No Jesũ wiki nĩwe ũrĩ na ũguũrio ũcio wonanĩtio na kuriũka kuuma kũrĩ arĩa akuũ.)

K3. KŪRĪKANŪRO GĨA TENE NĪKĪO KŪOIGIRE MBERE

Thaburi 16:10 tondũ ndũkandiganĩria mbĩrĩra-inĩ, o na kana ũreke Ūrĩa-waku-Mũtheru abuthe. (11) Nĩũũmenyithĩtie njĩra ya gũthĩ muoyo-inĩ; nĩũkanjyũria gĩkeno ndĩ harĩa ũrĩ, hamwe na mwago wa tene na tene ndĩ guoko-inĩ gwaku kwa ũrĩo.

TONDŪ NDŪKANDIGANĨRIA MBŪRŪRA-INĨ --> O NA KANA ŪREKE ŪRĨA-WAKU-MŪTHERU ABUTHE.

Atũmwo 2:29 “Ariũ na aarĩ a Ithe witũ, no ndĩmwĩre ndĩ na ũũmĩrĩru atĩ ithe witũ Daudi nĩakuire na agĩthikwo, na mbĩrĩra yake ĩrĩ o gũkũ nginya ũmũthĩ ũyũ. (30) Nowe aarĩ mũnabii na nĩamenyete atĩ Ngai nĩamwĩrĩre na mwĩhĩtwa atĩ nĩagaikarĩria ũmwe wa rũciaro rwake gĩtĩ gĩake kĩa ũnene. (31) Nĩ ũndũ nĩamenyete ũhoro ũcio mbere, nĩaririe ũhoro wa kũriũka gwa Kristũ, atĩ ndaatiganĩirio mbĩrĩra-inĩ, o na kana mwĩrĩ wake ũkĩbutha.

DAVIDI NĨAAKUŪITE NA AGŪTHIKWA --> NŪONŪTE ŪNDŪ ŪYU MBERE, AKŪARŪRŪRIA ŪRIUKI WA KRISTO.

K4. NA RŪRŪ — ATŪŪRAGA THŪINŪ WA ANDŪ ARĨA AHONOKŪTIE

Aroma 8:11 Na ningĩ angĩkorwo Roho wa Ngai ũrĩa wariũkirie Jesũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ atũũraga thĩinĩ wanyu-rĩ, o we ũcio wariũkirie Kristũ kuuma kũrĩ arĩa akuũ nĩagatũma mĩrĩ ĩyo yanyu ĩkuaga ĩgĩe na muoyo nĩ ũndũ wa Roho wake, ũcio ũtũũraga thĩinĩ wanyu.

ROHO WA ŪRĨA WARIŪKIRIE JESŪ KUUMA KŪRĨ ARĨA AKUŪ ARŪ THŪINŪ WANYU --> NŪAKARIŪKIA O NA MŪRŪ YANYU ĨRĨA ĨKUUGA.

Agalatia 2:20 Nĩ nĩndĩkĩtie kwambanĩrio hamwe na Kristũ, na rĩu ti nĩ ndũũraga muoyo, no Kristũ nĩwe ũtũũraga muoyo thĩinĩ wakwa. Muoyo ũrĩa ndũũraga mwĩrĩ-inĩ ũyũ ndũũraga na ũndũ wa gwĩtũkia Mũrũ wa Ngai, ũrĩa wanyendire na akĩĩruta nĩ ũndũ wakwa.

NŪGAMBŪTWO MSALABA-INŪ HAMWE NA KRISTO --> TIGA NŪ NIINI, NO NŪ KRISTO ŪTŪŪRAGA THŪINŪ WAKWA.

Akolosai 1:27 O acio nĩ Ngai oonire arĩ wega kũmenyithia hitho ya ũtonga ũrĩa ũrĩ riiri kũrĩ andũ-a-Ndũrĩrĩ, nayo hitho ĩyo nĩ atĩ Kristũ arĩ thĩinĩ wanyu, o we kĩrĩgĩrĩro gĩa gũkaagĩa na riiri.

[G3466 musterion ■]

HITHO ĨNO = KRISTŪ ARŪ THŪINŪ WANYU, KŪRŪGŪRŪRO KŪA RIRI.

Johana 14:23 Nike Jesũ agĩcookia atĩrĩ, “Mũndũ o wothe ũnyendete nĩariathĩkagĩra ũrutani wakwa. Baba nake nĩarĩmwendaga, na nĩtũrũkaga kũrĩ we tũtũũranagie nake.

MŪNDŪ ANGŪNYENDA, NŪKŪMENYERERA CIUGO CIAKWA --> NA NŪTŪGOOKA KŪRŪ WE, NA TŪGAIKARA NAKE.

(Meciiria makwa: Rūmīrīra mūhari wothe wa ūhoro ūyū nginya mūthia wago. Jesū aarī hamwe na Ithe mbere ya kīndū o gīothe kūūmbwo. Jesū nioimīrīre andū Kīrīkanīro-inī gīa Tene, na andū acio maatūūrire muoyo. Jesū nīaciarirwo nī mūtumia tūūnī-inī tūnini. Jesū nīooragirwo kīrīma igūrū, mūtī-inī, nja ya itūūra inene. Jesū nīoimire mbīrīra-inī. Kīrīkanīro rīroiga rīu atī Jesū atūūraga thīnī wa andū. Mūthia ūyū nīguo ūhoro ūyū wathiaga na mbere kuo hīndī ciothe. Muoroto wa ūhoro ūyū ndwakoretwo wa gūtiga hoyā ūkonī ūrīa Jesū arī. Muoroto wa ūhoro ūyū nī atī ūrīa wī maīndū macio mothe nīenda gūtūūra thīnī waku. Rīrikana o na Johana 14:23: "nītūgooka." Mūgambo wa andū aingī ūrīa waguūrire Ibuku rīa Kīambīrīria 1:26 no ūrī ho haha.)

L. NĪEGŪCOKA — NA ŪTHURI ŪRĪA ŪGŪTŪŪRA TENE NA TENE

L1. NĪOKAGA, NA RĪITHO O RĪOTHE RĪKAMWONA

Atūmwō 1:9 Aarīkia kuuga ūguo, akīoywo na igūrū o meroreire, narīo itu rīkīmūhumbīra magītiga kūmuona rīngī. (10) O hīndī ūyo maikarīte macūthīrīrie mūno akīambata matu-inī-rī, o rīmwe andū eerī mehumbīte nguo njerū makīrūgama o hau maarī. (11) Makīmooria atīrī, “Andū aya a Galili, mūrūgamīte haha mūcūthīrīrie igūrū nīkī? Jesū o ro ūcio, ūrīa weherio harī inyuī aatwarwo igūrū-rī, agaacooka o ro ūguo mwamuona agīthī.”

JESŪ O RO ŪCIO, ŪRĪA WEHERIO HARĪ INYUĪ AATWARWO IGŪRŪ-RĪ, AGAACOOKA O RO ŪGUO MWAMUONA AGĪTHĪ.

Kūguūrīrio 1:7 Atīrīrī, nī gūūka arooka na matu, na gūtīrī riitho rītakamuona, o na andū arīa maamūtheecire nīmakamuona; nao andū othe a thī nīmagacakaya nī ūndū wake. Ūguo nīguo gūgaatuīka! Amenī.

NA GŪTIRĪ RIITHO RĪTAKAMUONA + O NA ANDŪ ARĪA MAAMŪTHEECIRE NĪMAKAMUONA.

L2. 2 Athesalonike 1:7 no inyuī arīa mūtūire mūthīnagio amūhe kīhurūko, o hamwe na ithuī. Ūndū ūcio nīūkahinga hīndī ūrīa Mwathani Jesū akaaguūranīrio oimīte igūrū arī thīnī wa mwaki ūgwakana, hamwe na araika ake arīa marī hinya. **[G1557 ekdikesis ■]** (8) Nake nīakaherithia andū arīa matooī Ngai na matathīkagīra Ūhoro-ūrīa-Mwega wa Mwathani witū Jesū. (9) Nao nīmakaherithio na kwanangwo kūrīa gūtagathira, na mahingīrīrio nja matikoone ūthīū wa Mwathani, o na ūnene wa hinya wake, (10) mūthenya ūrīa agooka nīguo atūūgīrio thīnī wa andū ake arīa atheru, o na andū othe arīa mamwītīkītie magege nī ūndū wake. O na inyuī mūgaakorwo mūrī amwe ao tondū nīmwetīkirie ūira witū ūrīa twamūheire.

NA MWAKI ŪRĪA WAAKANA, AKĪRĪHĪRIA ARĪA MATAAMENYETE NGAI, NA ARĪA MATATHĪKĪIRE ŪHORO-ŪRĪA-MWEGA --> HĪNDĪ ŪRĪA AGEKA KŪGOOCWO THĪNĪ WA ANDŪ AKE AAMŪRE.

(Meciiria makwa mwene: Thoma 2 Athesaloniki 1:8 kahora. 2 Athesaloniki 1:8 nī yugaga ikundi igīrī, ti kīrīndī kīmwe. Gīkundi kīa mbere gītingīū Ngai. Gīkundi gīa keerī gītiathīkagīra Ūhoro-ūrīa-Mwega. Kūmenya na gwathīka nīcio ciugītwo hamwe rungū rūmwe. Ta rora na 2 Athesaloniki 1:10, ūrīa ūrī nyūmū ya kiugo o kīmwe. Ūgooki o ūrīa ūmwe wa Jesū ūrīa ūrī mwaki kūrī gīkundi kīmwe nīguo riiri kūrī gīkundi kīrīa kīngī. Ūyū nī ūhoro ūmwe waku. Mūndū arī mbaru ūrīkū ya ūhoro ūcio nīgūtūikanagio rīu, ti thutha.)

L3. Kūguūrīrio 19:11 Ningī nīndonire igūrū rīhingūkīte na hau mbere yakwa haarī na mbarathi njerū, nake ūrīa wamīhaicīte etagwo Mwīhokeku na Wa-ma. Nake atuuaga ciira, na akarūa mbaara arūmītie kīhooto. (12) Namo maitho make mahaana ta mwaki ūgwakana, na arī na thūmbī nyingī mūtwe. Nīandīkītwa rītwa, rītarī mūndū ūngī ūrīū tīga we wiki. (13) Ehumbīte nguo ūrīndītwa thakame-inī, narīo rītwa rīake etagwo Kiugo-kīa-Ngai.

ŪRĪA WAIKARĪRE IGURŪ RĪAKE ETAGWO MWĪHOKEKI NA WA MA --> RĪITWA RĪAKE RĪITAGWO KIUGO KĪA NGAI.

Kūguūrīrio 19:16 Nguo-inī yake na kīero-inī gīake nīandīkītwa rītwa rīrī: “MŪTHAMAKI WA ATHAMAKI, NA MWATHANI WA AATHANI.”

MŪTHAMAKI WA ATHAMAKI, NA MWATHANI WA AATHANI.

(Meciiria makwa: Rīrikana rūgeni rūnini rūrī thīnī wa Kūguūrīrio 19:12. Jesū aarī na rītwa rīandīkītwa rīrīa gūtaarī na mūndū wamenyaga, no we mwene nowe wamenyaga rītwa rīu. Marītwa marīa wīrutani ūyū ūheetwo moimīrīte thīnī wa gīcunjī o kīu. Marītwa macio nī Mwīhokeku na wa Ma. Kiugo kīa Ngai. Mūthamaki wa athamaki, na Mwathani wa aathani.)

L4. MABUKU MAAHINGŪRWO

Kūguūrīrio 20:11 Ningĩ ngĩona gĩtĩ kīnene mūno kĩa ūnene kĩa rangi mwerũ, na ngĩona ūrĩa wagĩikarĩire. Nayo thĩ na igūrũ ikĩūra, ikĩehera ūthiũ-inĩ wake, ikĩaga handũ ingĩikara. (12) Na ningĩ ngĩona arĩa akuũ, anene na arĩa anini, marũgamĩte mbere ya gĩtĩ kũ kĩa ūnene, namo mabuku makĩhingūrwo. Narĩo ibuku rĩngĩ rĩkĩhingūrwo, na nĩrĩo ibuku rĩa muoyo. Nao andũ arĩa akuũ magĩtuĩrwo ciira kũringana na ciĩko iria meekĩte, o ta ūrĩa kwaandĩkĩtwo mabuku-inĩ macio. (13) Narĩo iria rĩrĩa inene rĩkĩruta arĩa akuũ maarĩ thĩinĩ warĩo, nakĩo gĩkuũ na Kwa-ngoma ikĩruta arĩa maarĩ thĩinĩ wacio, na o mũndũ agĩtuĩrwo kũringana na ciĩko iria eekĩte. (14) Thuutha ūcio gĩkuũ na Kwa-ngoma igĩikio iria-inĩ rĩa mwaki. Icuia rĩu rĩa mwaki nĩrĩo gĩkuũ gĩa keerĩ. (15) Na rĩrĩ, mũndũ o wothē akorwo rĩitwa rĩake rĩtionekire rĩandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo-rĩ, agĩikio iria-inĩ rĩu rĩa mwaki.

MABUKU NĪMOHERETWO + IBUKU RĪNGĪ RĪKĪOHERWO, RĪRĪA RĪRĪ IBUKU RĪA MUOYO --> ŪRĪA WOTHE ŪTOONEKANE ANDĪKĪTWO IBUKU-INĪ RĪA MUOYO NĪAIKĪRIRWO IRIA-INĪ RĪA MWAKI.

(Meciiria makwa mwene: Mithemba ūrĩ ya mabuku nĩyonekaga hau gĩtĩ-inĩ kĩa ūnene thĩini wa Kūguūrīrio 20:12. Rūthemba rūmwe rwa ibuku nĩ rwanđikaga maũndũ marĩa andũ meekĩte. Rūthemba rūrĩa rūngĩ nĩ rwanđikaga marĩitwa, na rwĩtagwo ibuku rĩa muoyo. Kūguūrīrio 20:12 ndĩoiga atĩ mũndũ o na ūrĩkũ nĩ aahonokire nĩ ūndũ wa maũndũ marĩa maandĩkĩtwo ibuku-inĩ cia ciĩko. Kūguūrīrio 20:15 yugaga atĩ ūndũ ūrĩa wamenyithanirie itua nĩ kana rĩitwa rĩa mũndũ rĩandĩkĩtwo ibuku-inĩ rĩa muoyo.)

L5. ŪTHUURI, ŪKOIGWO NA ŪTHENG-INI TAARĪRIA ŪRĪA BIBILIA ĪARIRIAGA ŪNDŪ O NA Ū RĪKĪA

Johana 3:18 Ūrĩa wothē ūmwĩtĩkĩtie ti wa gũciirithio, no ūrĩa wothē ūtamwĩtĩkĩtie ūcio nĩarĩkĩtie gũtuĩrwo ciira, nĩgũkorwo ndehokete rĩitwa rĩa Mūrũ wa Ngai wa mũmwe.

NO ŪRĪA WOTHE ŪTAMWĪTĪKĪTIE ŪCIO NĪARĪKĪTIE GŪTUĪRWO CIIRA.

Johana 3:36 Ūrĩa wothē wĩtĩkĩtie Mūrĩũ, arĩ na muoyo wa tene na tene, no ūrĩa wothē ūregete Mūrĩũ ndakona muoyo, nĩgũkorwo egũtũũra arakarĩirwo nĩ Ngai.”

ŪRĪA WOTHE WĪTĪKĪTIE MŪRĪŪ, ARĪ NA MUOYO WA TENE NA TENE.

Aroma 6:23 Nĩgũkorwo mũcaara wa mehia nĩ gĩkuũ, no kĩheo kĩrĩa Ngai aheanaga nĩ muoyo wa tene na tene thĩinĩ wa Kristũ Jesũ Mwathani witũ.

NĪGŪKORWO MŪCAARA WA MEHIA NĪ GĪKUŪ --> NO KĪHEO KĪRĪA NGAI AHEANAGA NĪ MUOYO WA TENE NA TENE THĪINĪ WA KRISTŪ JESŪ MWATHANI WITŪ.

(Mecirie makwa mwene: Aroma 6:23 nĩ mũhari wa mũthingi wa mathomo maya mothe. Aroma 6:23 nĩ ciugo nyinyi imwe irĩ na icunjĩ igĩrĩ. Mehia marĩ na kĩrĩho kĩrĩa kĩagĩrĩre kũrĩhwo, na kĩrĩho kũ nĩ gĩkuũ. Kĩrĩho kũ kĩrĩhagwo na njĩra imwe ya njĩra igĩrĩ. Ūndũ ūmwe, mũndũ nĩarĩhaga kĩrĩho kũ we mwene, ngĩnya tene na tene, kana mũndũ ooyaga kĩrĩa Jesũ aarĩhite kĩndũ, taarĩ kĩheo. Ūguo nĩguo ūthuuri wothē. Gũtirĩ mũndũ ūhonokaga gũthuura ūndũ ūcio, tondũ kwaga gũthuura no ta gũthuura njĩra ya mbere. Maũndũ mothe marĩ thĩinĩ wa mathomo maya, kuuma "reke tũthondeke mũndũ" thĩinĩ wa Kĩambĩrĩria 1:26 ngĩnya gĩtĩ kĩa ūnene thĩinĩ wa Kūguūrīrio 20, nĩmakoretwo magĩakĩra na mbere kũrora itua rĩu rĩmwe. Nĩ hatarĩ na ihinda rĩa gũthuura itua rĩu. Jesũ no aracarĩa.)

L6. Atũmwo 4:12 Naguo ūhonokio ndũngĩoneka harĩ mũndũ ūngĩ o wothē, nĩ ūndũ gũtirĩ rĩitwa rĩngĩ gũkũ thĩ rĩheanĩtwo kũrĩ andũ rĩngĩtũhonokia.”

NAGUO ŪHONOKIO NDŪNGĪONEKA HARĪ MŪNDŪ ŪNGĪ O WOTHE --> NĪ ŪNDŪ GŪTIRĪ RĪITWA RĪNGĪ GŪKŪ THĪ RĪHEANĪTWO KŪRĪ ANDŪ RĪNGĪTŪHONOKIA.

KŪHINGA

Kūguūrīrio 22:17 Nake Roho o na mũhiki mekuuga atĩrĩ, “Ūka!” Nake ūrĩa ūkũigua nĩoige atĩrĩ, “Ūka!” Mũndũ o wothē mũnyootu, nĩoke; na ūrĩa wothē ūkwenda, nĩamũkĩre kĩheo kĩrĩa kĩa maaĩ ma muoyo, atekũgũra.

NAKE ROHO O NA MŪHIKI MEKUUGA ATĪRĪ, “ŪKA --> NĪAMŪKĪRE KĪHEO KĪRĪA KĪA MAAĪ MA MUOYO, ATEKŪGŪRA.

Johana 3:17 Nĩgũkorwo Ngai ndaatũmire Mūrũwe gũkũ thĩ aciirithie kĩrĩndĩ, no nĩguo kĩrĩndĩ kĩhonoke nĩ ūndũ wake.

NĪGŪKORWO NGAI NDAATŪMIRE MŪRŪWE GŪKŪ THĪ ACIIRITHIE KĪRĪNDĪ --> NO NĪGUO KĪRĪNDĪ KĪHONKE NĪ ŪNDŪ WAKE.

(Mwerekano wakwa mwene: Ūnyita wa mŭthia ūrĭa ūrĭ thĭnĭ wa Bibilia ndŭrĭ na thogora. Ūnyita wa mŭthia ūrĭa ūrĭ thĭnĭ wa Bibilia nĭ wa mŭndŭ o na ūrĭkŭ. Kiugo kĭrĭa gĭkoragwo kĭgĭtŭmĭrwo nĭ "ūrĭa wothe." Kiugo "ūrĭa wothe" gĭtiganagia mŭndŭ o na ūmwe, na kĭo kwenda. Ūndŭ ūyŭ nĭ ūrĭ hamwe na mŭndŭ ūrĭa mwaganu mŭno ūthomaga wĭruti ūyŭ. Ūndŭ ūyŭ nĭ ūrĭ hamwe na mŭndŭ ūrĭa waregete kwa mĭaka mĭingĭ. Jesŭ, ūrĭa arĭ maŭndŭ maya mothe, nĭwe uugaga Ūka. Ūndŭ mŭndŭ endaga gwĭka no gŭŭka na kuoya maaĭ ma muoyo.)

KĪGERANIO GĪA GWĪMENYERIA

1. Ahibirania 9:22 — Na hakuhi indo ciothe nĭ itheresagio na thakame kŭringana na watho:

- a) Nĭ ūndŭ muoyo wa mwĭrĭ ūrĭ thakame-inĭ
- b) na gŭtarĭ gŭitwo gwa thakame gŭtirĭ kŭrekanĭrwo mehia
- c) nĭgŭkorwo nĭ thakame ĭrĭa ĭhorohheragia mŭoyo

2. Aroma 5:8 — No Ngai nĭoonanagia wendo wake harĭ ithuĭ, tondŭ o na rĭrĭa twarĭ ehia:

- a) nĭtŭgaakŭŭrwo kuuma marakara-inĭ nĭ ūndŭ wake
- b) nĭtwaiguithanirio na Ngai nĭ ūndŭ wa gĭkuŭ kĭa Mŭrŭwe
- c) Kristŭ nĭakuire nĭ ūndŭ witŭ

3. Ahibirania 1:8 — No harĭ Mŭrŭ ekuuga atĭrĭ, Gĭtĭ gĭaku kĭa ūnene, Wee Ngai, nĭ kĭa tene na tene:

- a) rŭthigi rwa ūthingu nĭ ruo rŭthigi rwa ūthamaki waku
- b) rŭthanju rwa ūthamaki waku nĭ rŭthanju rŭrŭngĭrĭru
- c) na wathani ūgaakorwo igŭrŭ rĭa kĭande gĭake

4. Thaburi 110:1 — Jehova eerire Mwathani wakwa, Ikara guoko-inĭ gwakwa kwa ūrĭo:

- a) nginya ngwĭke thŭ ciaku ithako cia magŭrŭ maku
- b) wathanaga gatagatĭ-inĭ ka thŭ ciaku
- c) o nginya ndŭme thŭ ciaku itŭĭke gaturwa ka magŭrŭ maku

5. 1 Akorinto 15:20 — No rĭu Kristŭ nĭariŭkĭte kuuma kŭrĭ arĭa akuŭ:

- a) na agĭtuĭka maciaro ma mbere ma arĭa maakomete
- b) na atĭ nĭariŭkĭre mŭthenya wa gatatŭ kŭringana na Maandĭko
- c) o na ndŭkareke Ūrĭa waku Mŭtheru one ūkuŭ

6. Kŭguŭrĭrio 1:7 — Atĭrĭrĭ, arooka na matu:

- a) na itu rĭmwe rĭkĭmwamŭkĭra makĭaga kŭmuona
- b) na maitho mothe nĭmakamuona
- c) na kŭgeganĭa kŭrĭ arĭa othe metĭkĭtie

7. 2 Athesalonike 1:9 — Arĭa makaaherithio na mwanangĭko wa tene na tene kuuma mbere ya Mwathani:

- a) na kuuma riiri wa hinya wake
- b) ūrĭa ūrĭ gĭkuŭ gĭa keerĭ
- c) na nĭ ūndŭ wa riiri wa ūnene wake

MACOOKIO: 1-b, 2-c, 3-a, 4-c, 5-a, 6-b, 7-a

ŪŪ NDŪRANIRI ŪYŪ WAGAWANYIKA

ŪRĪA CIUGO CIARĪ NA BATA: KIUGO KĪMWE GĪA GĪTHUNGU "MWATHANI" KĪRŪGAMĪRĪIRE CIUGO IGĪRĪ TOFAUTI CIA KĪHIBIRANIA THĪINĪ WA THABURI 110:1. CIUGO ICIO IGĪRĪ CIA KĪHIBIRANIA NĪ YEHOVA (H3068) NA ADONI (H113). NGARARI YOTHE ĪRĪA JESŪ AAHEANIRE THĪINĪ WA MATHAYO 22:45 ĪHINGĪRWO ŪHORO-INĪ ŪCIO WA ŪTIGANU.

--> ŪRĪA ŪHORO ŪYŪ ŪKŪHUTAGIA: JESU TI O ŪRĪA WOKA. JESU TI O ŪRĪA ŪGŪŪKA. JESU NĪWE ŪRĪA WENDAGA GŪTŪŪRA THĪINĪ WAKU RĪU (AKOLOSAI 1:27, AGALATIA 2:20).

ŪGUO NĪ TA KUUGA ATĪA HARĪ TENE NA TENE: MŪCAARA WA MEHIA NĪ GĪKUŪ. KĪHEO KĪA NGAI NĪ MUOYO WA TENE NA TENE THĪINĪ WA JESŪ KRISTŪ MWATHANI WITŪ (AROMA 6:23). ICIO NĪCIO NJĪRA ĪRĪ TU IRIA MŪNDŪ ARĪHAGA THĪIRĪ WA MEHIA.

NJĪRA YA KŪRORA ITHUĪ-INĪ: THABURI 110:4 NA IBUKU RĪA AHIBIRANIA MŪRANGO WA 7 NĪCIO IHINGŪRAGA ŪHORO WOTHE WA ŪRUTANI WA ŪTHĪNJĪRI-NGAI WA MELIKIZEDEKI. ŪRUTANI ŪYŪ ŪTAARĪRIE MŪTHAMAKI NA MŪTHĪNJĪRI-NGAI MAGĪKĪGWATANĪRIO THĪINĪ WA MŪNDŪ ŪMWE, MŪKŪRŪ GŪKĪRA WATHO, NA WEHOKEIRWO NA MWĪHĪTWA ŪRĪA NGAI ATAGACOOKIA. ŪRUTANI ŪYŪ ŪBATAIRE GŪTHOMWO WEGA WONGERERE.

--> NJĪRA YA MWENA: 2 ATHESALONIKE 1:7-10 NA KŪGUŪRĪRIO 19:11-16 NĪCIGUŪRAGĪRIA ŪRUTANI WOTHE WA GŪCOOKA KWA JESŪ. ŪRUTANI ŪCIO ŪRĪ NA MA YA GŪCOOKA KWA JESŪ, NA IHENYA RĪA GŪCOOKA KWA JESŪ, NA WATHO WA GŪIKARA MWĪIGUĪTE MŪGĪETEREIRE GŪCOOKA KWA JESŪ. UGA NA ŪTAANANU: MAANDĪKO MOIGAGA MA YA GŪCOOKA KWA JESŪ NO MAKAREGA KŪHEANA RATATHI WA GŪCOOKA KWA JESŪ (MATHAYO 24:36, ATŪMWO 1:7). ŪTUNGATA ŪYŪ O NAGUO NĪ ŪRAGA KŪHEANA RATATHI WA GŪCOOKA KWA JESŪ.

GWĪTANO GŪTHERU — WEE WĪ MŪNDŪ ŪRĪA WĪ, THII NA MBERE GŪTHOMA

Ndŭrĭ mŭbata gŭtuĭka Mŭkristiano nĭguo ŭthome wĭruti ŭyŭ. Maŭndŭ maingĭ no makorwo nĭmo magŭtwarĭte gŭkŭ. No gŭkorwo nĭ gŭcaria ŭndŭ gŭgŭtwarĭte gŭkŭ. No gŭkorwo nĭ ngarari ĭgŭtwarĭte gŭkŭ. Kĭŭria kĭrĭa ŭkoretwo ŭkuuĭte kwa mĭaka no gĭkorwo nĭkĭo kĭgŭtwarĭte gŭkŭ. Kwenda kŭmenya ŭhoru wa wĭtkio wa mŭndŭ ŭngĭ no kŭkorwo nĭ guo kŭgŭtwarĭte gŭkŭ. Kĭndŭ gĭothe kĭrĭ thĭinĭ wa mŭthiringo ŭyŭ nĭ gĭaku, kĭheanĭtwo tŭhŭ, na rŭthiomi rwaku mwene. Tŭtiŭragia rĭtwa rĭaku. Tŭtiŭragia bŭrŭri waku. Tŭtiŭragia ŭrĭa wĭtkĭtie. Wĭruti ŭmwe ndŭngĭhota gŭtaarĭria biŭ ŭhoru wa Jesŭ. Twaigana wĭra witŭ wotho harĭ kĭŭria gĭkĭ, na wĭruti ŭyŭ o na kŭrĭ ŭguo watheremaga o njĭra ĭmwe thĭinĭ wa Bibilia. Jesŭ aarĭ ho mbere ya kĭambĭrĭria. Jesŭ arĭ ho rĭu. Jesŭ nĭagacooka. Gŭtirĭ ithangŭ rĭmwe rĭngĭhota kŭrĭkia gŭtaarĭria maŭndŭ macio mothe. Mĭruti ĭngĭ ĭrĭ o ho ĭgĭetereire. Mĭruti ya ŭhoru wa tha ĭrĭ o ho ĭgĭetereire. Mĭruti ya ŭhoru wa ŭŭgĭ ĭrĭ o ho ĭgĭetereire. Mĭruti ya ŭhoru wa ŭmenyo ĭrĭ o ho ĭgĭetereire. Mĭruti ya ŭhoru wa ŭkirĭrĭria ĭrĭ o ho ĭgĭetereire. Mĭruti ya ŭhoru wa wĭtkio wa ngoro ĭrĭ o ho ĭgĭetereire. Mĭruti ĭngĭ nĭrooka. Thoma mĭruti ĭyo na kĭhaarĭria kĭrĭa ŭngĭenda. Thuthuria mĭthiitŭ iitŭ o ŭrĭa ŭgŭthĭ na mbere. Mŭhari o wotho wa Maandĭko thĭinĭ wa mĭruti ĭno nĭ mwandĭke wega mŭno, na kĭgooto. Ndŭrĭ hĭndĭ ŭrĭenda gwĭtkia ciugo ciitŭ tŭhŭ. No wĭthuthurie mŭhari o wotho wee mwene.

Kwĭrutĭra kŭngĭ kŭmwe nĭgŭkŭrŭmĭrĭra ŭyŭ. Tŭtigŭcookera atĭ kwĭrutĭra kŭu nĭ kŭhithĭtwo. Kwĭrutĭra kŭu nĭ wĭrutwo wa ŭrĭa mŭndŭ agĭrĭrwo nĭ gwĭka nĭguo ahonokio. Thoma wĭrutwo ŭcio rĭu ŭngĭenda gŭthoma rĭu. Thoma ŭndŭ ŭngĭ mbere ŭngĭenda gŭthoma ŭndŭ ŭngĭ mbere. Gŭtirĭ mŭndŭ ŭratara. Mŭrango ŭrĭ mŭhingŭku o na ŭrĭkŭ ŭthuurĭte. Paŭlŭ nĭaririe ciugo iria ĭrĭ mŭhuro thĭinĭ wa itŭŭra inene rĭyŭrĭte igongona cia ngai iria itaarĭ Ngai wake mwene. Paŭlŭ nĭaririe ciugo icio kŭrĭ andŭ arĭa mataigana kŭŭria Paŭlŭ ŭkĭe itŭŭra-inĭ rĭu inene:

Atŭmwo 17:26 Kuuma harĭ mŭndŭ ŭmwe, nĭathondekire ndŭrĭrĭ ciothe cia andŭ nĭguo matŭŭre kŭndŭ guothe thĭ; na agĭtua mahinda mao o na kŭndŭ kŭrĭa megŭtŭŭra. (27) Ngai eekire ŭguo nĭgeetha andŭ mamŭmaathe na hihi mamŭhambatĭrie mamuone, o na gŭtuĭka ndarĭ haraaya na o ŭmwe witŭ.

NĪAŪMBĪTE NDŪRĪRĪ CIOTHE CIA ANDŪ KUUMA THAKAME ĪMWE --> NĪGUO MACARIE MWATHANI, NA MAMUONE + NDARĪ HARAAYA NA O ŪMWE WITŪ.

CIUGO CIA KIRIIKI

“aiguithanĭtio” — G2644 katallasso — gŭtiga ŭthŭ ŭtuĭke ŭrata; gŭcookia ŭrata

Katallasso nĭrĭo rĭgĭtaŭra gĭtŭmi kĭrĭa gĭothe gĭa mŭtharaba, na kiugo kĭmwe.

“ŭiguano” — G2643 katallage — gŭcookereria ŭtugi; kŭrehanĭria mĭena ĭrĭ ĭrĭa yatigithanirio.

Katallage yumanĭte na mŭri o ro ŭrĭa katallasso ĭrĭ nago igŭrŭ. Katallasso yonanagia ŭndŭ wa gŭcookanĭrĭria (gŭcookereria ŭrata gatagatĭ ka andŭ eerĭ arĭa maatiganĭte). Katallage yonanagia kĭrĭa kĭumanaga na

gũcookanĩrĩria kũu.

“Kũrekerwo kwa mehia” — G859 aphesis — gũtũma athiĩ; kũrekererio; kũrekereria; kũrekanĩra mehia
Tiga gũitwo gwa thakame, gũtirĩ kũrekerio kwa mehia.

“Mũhiga” — G3466 musterion — hitho; ũndũ ũrĩa waahithĩtwo tene na rĩu ũgekĩoimbũrwo
Thiĩnĩ wa Bibilia, hitho ndĩrĩ ndeto ya kũratha. Hitho thiĩnĩ wa Bibilia nĩ ũhoro mũhithe ũrĩa Ngai eyathĩrĩre kwĩra andũ.

“ũrĩhi” — G1557 ekdikesis — kĩrĩa kiumaga ciira-inĩ wa kĩhooto; kũhingĩrĩria kwene kwa mahĩtia
Ekdikesis nĩ kiugo kĩrĩa kũhũthĩrĩtwo thiĩnĩ wa 2 Athesalonike 1:8. Ekdikesis ndĩgwĩta marakara matagĩrĩrwo mũthiũrũkanio. Ekdikesis nĩ kuonania atĩ ciira wa kĩhooto nĩguo wĩkĩtwo biũ.

“mũciare wa mbere” — G4416 prototokos — irigithathi; wa mbere gũciarwo
Ithe nĩogire atĩrĩ, "Nĩ maromũthathaiya araike othe a Ngai," ũhoro ũcio ũkonĩ Mwana.

CIUGO CIA KIHEBERI

“Jehova” — H3068 Yehovah — rĩitwa rĩa kĩrĩkanĩro kĩa Ngai, o rĩrĩa rĩandĩkĩtwo thiĩnĩ wa KJV ta LORD na marũgamo manene.

Kũrĩa guothe rĩitwa MWATHANI rĩandĩkĩtwo na taipu nene thiĩnĩ wa Kĩrĩkanĩro gĩa Tene, Jehova nĩrĩo rĩitwa rĩa Kĩhibirania rĩrĩ thiĩnĩ wa kiugo gĩa Gĩthũngũ MWATHANI.

“Mwathani” — H113 adown — mwathi; mwene; mũnene; ũrĩa wathaga
Thiĩnĩ wa Thaburi 110:1, mũhaka wa adown wandĩkĩtwo "Mwathani wakwa." Adown nĩ kiugo kĩngĩ gĩa Kĩhibirania kũngĩ gũkĩra Yehova, o we Mwathani ũrĩa waaragia na Mwathani wa Daudi mũhari-inĩ ũcio.

SOURCES & CREDITS

Scripture: Kikuyu Bible (CC BY-SA 4.0) — a redistributable edition, looked up exactly and never machine-translated.

Alternate chapter/verse numbering reconciled with STEP Bible TVTMS (CC BY 4.0).

Strong's numbering & original-language data: OpenScriptures Hebrew Bible (CC BY 4.0); STEP Bible.org — TAHOT/TAGNT/TBESH/TBESG (CC BY 4.0); Robinson-Pierpont Byzantine Majority Text (Public Domain); Strong's dictionary, 1890 (Public Domain).

Typography: Google Noto fonts (SIL Open Font License 1.1).

© SEE MORE JESUS · wanttoseemore.com — shared under Creative Commons Attribution 4.0 (CC BY 4.0).